1 Úvod

Integrované šetření v zemědělství se konalo na podzim roku 2020 jako plošné zjišťování. Svým obsahem a cílem navázalo na výběrová strukturální šetření v letech 2016, 2013, 2007, 2005, 2003 a celoplošná zemědělská sčítání Agrocenzus 2010 a 2000. Strukturální šetření v zemědělství jsou součástí systematického vytváření statistik Společenství o struktuře zemědělských subjektů, které poskytují uživatelům statistiky srovnatelné výstupy ze všech členských států.

Cílem šetření je zjistit detailní a komplexní údaje o rozsahu českého zemědělství, tj. o velikosti, struktuře a vývoji zemědělských subjektů, jejich vybavenosti, výrobní orientaci a mimozemědělských činnostech. Zjištěné údaje se využívají ke klasifikaci zemědělských subjektů podle typu jejich výrobního zaměření a ekonomické velikosti.

Získaná data jsou využívána k aktualizaci Zemědělského registru vedeného Českým statistickým úřadem. Registr slouží jako základna pro každoroční zjišťování v zemědělství. Výsledky budou využity nejen pro formování zemědělské politiky v České republice, ale i Evropské unii.

1.1 Legislativní rámec

Statistické šetření se provádí ve všech členských státech Evropské unie (EU) na základě požadavků legislativy EU/ES. Jedná se zejména o nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2018/1091[1)] a prováděcí nařízení Komise (EU) č. 2018/1874[2)].

V České republice se šetření provádí na základě zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů, a Programu statistických zjišťování na rok 2020[3)].

1.2 Definice zemědělského subjektu

Zemědělským subjektem se rozumí technicko-hospodářská jednotka, která podléhá jednotnému řízení a provádí činnosti podle Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE) jako svou primární nebo sekundární činnost. Tyto činnosti jsou: pěstování plodin jiných než trvalých (01.1), pěstování trvalých plodin (01.2) včetně produkce vína z hroznů pocházejících z vlastní produkce, množení rostlin (01.3), živočišná výroba (01.4), smíšené hospodářství (01.5), podpůrné činnosti pro zemědělství a posklizňové činnosti (01.6). Nejsou zahrnuty zemědělské subjekty s chovem ostatních zvířat (01.49) vyjma chovu pštrosů, emu a králíků, chovu včel a výroby medu a včelího vosku. Dále se ze šetření vyjímají všechny zemědělské subjekty, které výhradně provádějí činnosti ve skupině 01.6, kromě subjektů udržujících zemědělskou půdu v dobrém zemědělském a environmentálním stavu.

Pro Integrované šetření v zemědělství 2020 byly použity prahy stanovené nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2018/1091, které odpovídají 98% pokrytí celkové obhospodařované zemědělské půdy (s výjimkou zelinářských zahrad) a 98% pokrytí dobytčích jednotek[4)].

[1)] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2018/1091 ze dne 18. července 2018 o integrované statistice zemědělských podniků a o zrušení nařízení (EU) č. 1166/2008 a (EU) č. 1337/2011.

[2)] Nařízení Komise (EU) č. 2018/1874 ze dne 29. listopadu 2018 o údajích, které mají být předkládány za rok 2020 podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2018/1091 o integrované statistice zemědělských podniků a o zrušení nařízení (ES) č. 1166/2008 a (EU) č. 1337/2011, pokud je o seznam proměnných a jejich popis.

[3)] Vyhláška č. 293 ze dne 6. listopadu 2019 o Programu statistických zjišťování na rok 2020, částka 125/2019 Sb., rozeslaná dne 14. listopadu 2019 včetně přílohy č. 1 a 2.

[4)] Dobytčí jednotka (DJ) – standardní měřicí jednotka umožňující sdružení různých kategorií hospodářských zvířat za účelem jejich srovnání. 1 DJ představuje 500 kg živé váhy zvířete.

Prahové hodnoty zjišťování:

- 5 ha obhospodařované zemědělské půdy vlastní nebo pronajaté, nebo
- 2 ha orné půdy, nebo
- 0,5 ha brambor, nebo
- 0,5 ha zeleniny a jahod, nebo
- součtová plocha aromatických, léčivých a kořeninových rostlin, květin a okrasných rostlin, osiva a sadby, školek od výměry 2 000 m^2, nebo
- součtová plocha ovocných sadů a ostatních trvalých kultur od výměry 3 000 m^2, nebo
- 1 000 m^2 vinic, nebo
- 100 m^2 zakrytých ploch, nebo
- 100 m^2 pěstovaných hub, nebo
- 1,7 dobytčí jednotky.

1.3 Výkaz a zpravodajská povinnost

Zpravodajská povinnost se vztahovala na všechny subjekty zařazené do výběru.

Právnickým a fyzickým osobám s datovou schránkou byl výkaz zaslán elektronicky. Fyzické osoby bez datové schránky s větším rozsahem zemědělské prvovýroby byly osloveny poštou. Zjišťování u zemědělců s menším rozsahem zemědělské prvovýroby bylo provedeno v místě jejich bydliště (podnikání) prostřednictvím proškolených externích tazatelů.

Na základě zákona 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů, je zpravodajská jednotka povinna poskytnout všechny požadované údaje.

1.4 Výstupní tabulky

Tabulky v publikaci sumarizují údaje za zemědělské subjekty, které obhospodařují alespoň 98 % zemědělské půdy nebo chovají alespoň 98 % z celkového počtu dobytčích jednotek.

Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (vč. součtů).

1.5 Integrované šetření v zemědělství v mezinárodním srovnání

Evropský statistický úřad (Eurostat) shromažďuje za každý členský stát výsledky a zpracovává publikace shrnující hlavní charakteristické rysy zemědělského hospodaření jednotlivých států EU. Publikace jsou dostupné na internetových stránkách Eurostatu (http://ec.europa.eu/eurostat/publications/all-publications).

Pro mezinárodní srovnávání výsledků strukturálních šetření v zemědělství slouží také databáze Eurostatu (http://ec.europa.eu/eurostat/data/database), kde jsou k dispozici agregované tabulky podle požadovaného členění.

Při využívání dat z databáze Eurostatu je nutno vzít v úvahu několik metodických odlišností:

- Podle definice EU se chmel řadí mezi plodiny pěstované na orné půdě. V České republice se podle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, chmel resp. chmelnice vykazuje jako trvalá kultura stejně jako vinice, zahrady, sady a trvalé travní porosty. Vzhledem k této skutečnosti se údaje o výměře orné půdy a trvalých kultur v databázi Eurostatu liší od údajů publikovaných na národní úrovni. Výměra zemědělské půdy celkem (trvalé kultury + orná půda) se neliší.
- Podle definice EU se pěstitelské školky řadí mezi trvalé kultury. V rámci šetření o plochách osevů zemědělských plodin jsou školky zařazeny mezi plodiny pěstované na orné půdě. I v tomto případě se publikované údaje budou lišit.

- Podle metodiky Eurostatu se stromy a keře pěstované výhradně pro energetické účely započítají do zalesněných ploch (z toho rychle rostoucích dřevin) bez ohledu na to, na jaké půdě se pěstují. Odlišně se tyto plochy vykazují v České republice; zahrnují se do ostatních trvalých kultur (z toho rychle rostoucí dřeviny) resp. jsou součástí zemědělské půdy. Jak výměra zemědělské půdy, tak i výměra lesních pozemků se bude lišit.
- Podle metodiky Eurostatu se výměry řepice zahrnují do ploch řepky. V České republice se řepice započítává do ostatních olejnin.
- Výměry kukuřice na zrno a kukuřice na zeleno a siláž se budou lišit vzhledem k odlišnému započítávání výměry kukuřice CCM. Podle metodiky Eurostatu je plocha kukuřice CCM zahrnuta mezi plochy kukuřice na zrno, na rozdíl od praxe v České republice, kde se plochy zahrnují do ploch kukuřice na zeleno a siláž.
- Výměra zavlažovatelné a zavlažované plochy zahrnuje zavlažované plochy skleníků, foliovníků a plochy pod vysokými přístupnými kryty. V Eurostatu je uvedena výměra zavlažovatelných ploch bez zakrytých ploch.
- Údaje týkající se hospodaření / nakládání se statkovými hnojivy publikované na národní úrovni se vůči Eurostatu mohou lišit. Ve výstupech jsou zahrnuty údaje za všechny zemědělské subjekty.

***

POUŽITÉ ZNAČKY V TABULKÁCH PUBLIKACE

-	ležatá čárka na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval
.	tečka na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý
x	ležatý křížek na místě čísla značí, že zápis není možný z logických důvodů
0	nula se používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky
i. d.	individuální data

2 Metodické vysvětlivky

Referenční období pro Integrované šetření v zemědělství 2020 u ukazatelů stavového charakteru bylo vztaženo k datu 30. 9. 2020. Veličiny týkající se využití pracovní síly v zemědělství byly vzhledem k metodice (*ALI – Agricultural Labour Input*) zjišťovány za předcházející roční období (říjen 2019 – září 2020). Proměnné zaměřené na hospodaření se statkovými hnojivy odkazují na období 12 měsíců předcházející referenčnímu dni.

Tab. 1. Zemědělské subjekty podle právních forem

Zemědělský subjekt provozuje ekologické zemědělství, pokud postupuje podle zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, a podle nařízení Rady (ES) č. 834/2007 ze dne 28. června 2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů a o zrušení nařízení (EHS) č. 2092/1991 a podle nařízení Komise (ES) č. 889/2008 ze dne 5. září 2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů, pokud jde o ekologickou produkci, označování a kontrolu.

Tab. 2. Jiné výdělečné činnosti podniku

Jiné výdělečné činnosti se rozlišují na přímo související a přímo nesouvisející činnosti. Podle rozdělení celkového ročního fondu pracovní doby mezi zemědělskou a jinou výdělečnou činnost mohou být jiné výdělečné činnosti prováděny jako převažující nebo nepřevažující činnosti.

Činnosti přímo související se zemědělským podnikem zahrnují činnosti, při kterých se využívají buď zdroje zemědělského podniku (pozemky, objekty, stroje apod.), nebo jeho produkty. Využívají-li se jen pracovní síly a ne žádné jiné zdroje podniku, nejde o činnosti přímo související s podnikem (tito pracovníci se pak pokládají za osoby pracující pro dva různé subjekty).

Zahrnují se jak nezemědělské, tak i zemědělské práce vykonávané pro jiný podnik/farmu.

Mezi výdělečné činnosti přímo související s podnikem se nezahrnují ty obchodní činnosti, které nejsou spojeny se zemědělskou činností, i když je podnik provozuje v místě podnikání; např. poskytování služeb v pojišťovnictví, pronájem zemědělských strojů, které podnik sám nevyužívá, prodej cizích výrobků apod. Tyto činnosti jsou zahrnuty mezi činnosti přímo nesouvisející s podnikem.

Poskytnuté informace by měly odrážet „standardní“ situaci v podniku, proto se nezahrnují výdělečné činnosti provozované jen příležitostně.

Poskytování zdravotnických, sociálních a vzdělávacích služeb: jakákoliv činnost související s poskytováním zdravotnických, sociálních a vzdělávacích služeb, a/nebo společensky související obchodní činnosti, při nichž se využívají zdroje podniku nebo jeho primární produkty.

Cestovní ruch, ubytování a ostatní rekreační činnost: všechny činnosti v cestovním ruchu, ubytovací služby, exkurze v zemědělském podniku pro turisty a jiné skupiny, sportovní a rekreační činnosti apod., kde se využívají buď pozemky, budovy nebo jiné zdroje podniku/farmy.

Rukodělná výroba: rukodělné výrobky vyrobené v zemědělském podniku/farmě vlastníkem podniku, jeho rodinnými příslušníky nebo zaměstnanci v případě, že také vykonávají zemědělskou práci, bez ohledu na to, jak výrobky prodávají.

Zpracování zemědělských produktů: zpracování primárních zemědělských produktů na zpracovaný vedlejší produkt zemědělského podniku bez ohledu na to, zda se suroviny produkují v zemědělském podniku nebo

kupují zvenčí; tedy např. zpracování masa, výroba sýrů apod. Nezahrnuje se produkce zemědělských produktů pouze pro vlastní spotřebu nebo prodej přebytečných výrobků.

Výroba energie z obnovitelných zdrojů určená pro trh, včetně bioplynu, biopaliv nebo elektrické energie. Patří sem výroba pomocí větrných turbín, jiných zařízení nebo ze zemědělských surovin. Energie z obnovitelných zdrojů vyrobená pouze pro potřeby zemědělského podniku se nezahrnuje. Pronájem půdy pouze pro účely výstavby větrného mlýna nebo prodej surovin jinému podniku pro výrobu obnovitelné energie se nezahrnuje.

Zpracování dřeva: zpracování surového dřeva v zemědělském podniku pro trh, řezání dřeva (pilařská činnost). Další zpracovávání, jako je výroba nábytku, je zahrnuta pod rukodělnou výrobu.

Akvakultura: produkce ryb, raků atd. chovaných v zemědělském podniku.

Smluvní práce zemědělské resp. nezemědělské: smluvní práce poskytované formou služby pro jiný podnik, zpravidla s využitím zařízení zemědělského podniku. Mohou mít charakter zemědělských nebo nezemědělských služeb např. úklid sněhu, doprava, udržování krajiny (obsekávání příkopů u silnic) apod.

Lesnictví: pouze ty lesnické práce, při kterých se využívají nejen pracovní síly, ale i stroje a zařízení zemědělského podniku obecně využívané k zemědělským činnostem.

Činnosti přímo nesouvisející se zemědělským podnikem zahrnují činnosti, které vykonávají osoby zapojené do zemědělských prací bez využití jiných zdrojů podniku (půda, objekty, stroje apod.).

Tab. 4. Pracující v zemědělství celkem

Pravidelně zaměstnanými pracujícími se rozumí pracující, kteří v období od 1. 10. 2019 do 30. 9. 2020 vykonávali zemědělské práce v podniku každý týden bez ohledu na délku pracovního týdne. Zahrnují se také pracující zaměstnaní pouze část tohoto období, kteří nemohli pracovat po celé období z těchto důvodů:

- zvláštní podmínky produkce v zemědělském podniku (potřeba pracovní síly po dobu několika měsíců, např. specializace na pěstování polní zeleniny, vinných hroznů apod.);
- nepřítomnost v důsledku dovolené, mateřské dovolené, nemoci, úrazu apod.;
- zahájení nebo ukončení zaměstnání v zemědělském podniku, např. zaměstnanci, kteří během sledovaného období přestali pracovat pro jeden zemědělský podnik a začali pracovat pro jiný podnik
- úplné zastavení činnosti zemědělského podniku způsobené např. povodněmi, požárem apod.

Členy rodiny (rodinnými příslušníky) majitele se rozumí manžel/manželka, předci a potomci v přímé linii (včetně příbuzných získaných sňatkem nebo adopcí) a sourozenci majitele nebo jeho manžela/manželky. Pokud tyto osoby v hospodářství vykonávají zemědělské práce, jsou započteny, i když nežijí ve společné domácnosti s majitelem.

Pracujícími majiteli se rozumí společníci veřejných obchodních společností, komplementáři komanditních společností, společníci společností s r. o. a komanditisté komanditních společností, kteří pracují ve své společnosti, avšak nejsou k ní v pracovním poměru.

Nepravidelně zaměstnaní pracující zahrnují pracující, kteří nepracovali pravidelně v zemědělském podniku každý týden ve sledovaném období od 1. 10. 2019 do 30. 9. 2020 a dělali nárazově v pracovních špičkách nebo vedle svého hlavního zaměstnání v jiném podniku. Jedná se převážně o osoby pracující na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, tj. dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti.

Kategorie **„pracující nepřímo zaměstnaní podnikem“** zahrnuje osoby, které pracovaly v zemědělském podniku prostřednictvím agentur práce a osoby samostatně výdělečně činné, které vykonaly práci pro zemědělský podnik.

Údaj **přepočtení na plně zaměstnané** vyjadřuje spotřebu práce v zemědělství po přepočtu pracujících zatříděných do kategorií podle počtu odpracovaných hodin. Roční fond pracovní doby je stanoven na 1 800 hodin a vychází z ročního počtu pracovních dní s osmihodinovou pracovní dobou po odpočtu minimálního zákonného nároku na dovolenou a průměrného počtu neodpracovaných dnů pro pracovní neschopnost. Údaje vznikly vynásobením počtu pracujících příslušným koeficientem dané kategorie podle počtu odpracovaných hodin. Kategorie 1 až 449 hodin – 0,125; 450 až 899 hodin – 0,375; 900 až 1 349 hodin – 0,625; 1 350 až 1 799 hodin – 0,875; a 1 800 a více hodin – 1,000.

Tab. 7. Vedoucí zemědělského subjektu

V tabulce je uvedeno nejvyšší dosažené zemědělské vzdělání.

Praktické zkušenosti = bez zemědělského vzdělání, zkušenosti získané pouze praktickou činností v zemědělském podniku (např. vedoucí podniku se vzděláním právnickým, ekonomickým apod.).

Za **základní zemědělské vzdělání** se považuje dosažení středního vzdělání s výučním listem zaměřené na zemědělské obory včetně zahradnictví, vinohradnictví, chovu ryb, veterinářství, zemědělské techniky apod.

Úplným zemědělským vzděláním se rozumí dosažení středního vzdělání s maturitní zkouškou, vyššího odborného vzdělání a vysokoškolského vzdělání zaměřené na zemědělské obory včetně zahradnictví, vinohradnictví, chovu ryb, veterinářství, zemědělské techniky apod.

Odborné vzdělávání je takové, jehož cílem bylo získání nových schopností a vědomostí v oblasti zemědělských činností nebo rozvoj a zdokonalování schopností a vědomostí stávajících a jehož se vedoucí pracovník zúčastnil za posledních 12 měsíců předcházející datu šetření.

Tab. 8. Využití orné půdy

Tabulka obsahuje údaje o osevních plochách zemědělských plodin pěstovaných ve sledovaném roce jako hlavní plodiny. Plodiny sklízené pro energetické účely jsou zahrnuty pod jednotlivými druhy plodin.

Ostatní luskoviny zahrnují luskoviny jinde neuvedené a luskovinoobilní směsi pěstované pro produkci zrna bez ohledu na jeho využití. Zahrnuje např. fazol obecný, cizrnu beraní, čočku kuchyňskou, vikev setou, vikev panonskou.

Brambory celkem zahrnují rané, konzumní, sadbové a průmyslové brambory.

Mezi **ostatní okopaniny** se řadí tuřín, topinambur, vodnice a ostatní krmné okopaniny (krmná řepa, krmná mrkev, krmná cukrovka, krmná kapusta apod.).

Energetické plodiny jinde neuvedené zahrnují plodiny určené výlučně pro energetické využití, např. ozdobnice čínská, chrastice rákosová, mužák prorostlý. Nezahrnuje plodiny pěstované pro energetické využití, které lze zařadit do jiných položek, např. do obilovin, řepky, plodin sklízených na zeleno.

Ostatní technické plodiny zahrnují čekanku obecnou, len přadný apod.

Tab. 9. Využití obhospodařované zemědělské půdy

Zemědělská půda celkem je součtem orné půdy, chmelnic, vinic, zahrad, sadů, trvalých travních porostů a ostatních trvalých kultur.

Vinice celkem zahrnují i nově vysázené, zatím neplodící vinice. Vinice se podle druhu produkce člení na vinice s moštovými odrůdami vhodnými k výrobě vín s chráněným označením původu (dále jen CHOP) a chráněným zeměpisným označením (dále jen CHZO). Do produkce jsou zařazeny vinice s odrůdami, které splňují požadavky nařízení Rady (ES) č. 491/2009, ve znění pozdějších předpisů a příslušné národní předpisy.

Zahradou se rozumí zemědělsky obhospodařovaná půda, na které se pěstuje ovoce, zelenina a okrasné, léčivé, kořeninové a aromatické rostliny pro potřebu uživatele zelinářské zahrady a jeho osob blízkých. Zelinářská zahrada se může skládat jak z orné půdy, tak z trvalých kultur a zpravidla tvoří souvislý celek s obytnými a hospodářskými budovami. Zahrady využívané k rekreačním účelům nejsou zahrnuty.

Extenzivní trvalé travní porosty se obvykle vyskytují na málo úrodných půdách, ve vysokých nadmořských výškách, s nízkým výnosem; nejsou vhodné pro velkou hustotu zvířat. Mohou zahrnovat kamenitou půdu, vřesoviště, rašeliniště. Patří sem i plochy, které se z důvodu vysoké přírodní hodnoty nespásají, ale obvykle sečou.

Rychle rostoucí dřeviny pěstované mimo lesní půdu zahrnují například: topoly a jejich kříženec, vrby a jejich kříženec, jasan ztepilý, olši lepkavou, olši šedou.

Zemědělská půda nevyužívána zahrnuje plochy dříve používané jako zemědělská půda, která se dlouhodobě neobdělává z ekonomických, sociálních nebo jiných důvodů a která již není zapojena do systému střídání plodin. Nevztahuje se na ni režim, který vyžaduje udržování v dobrém zemědělském a environmentálním stavu.

Tab. 10. Celková výměra půdy

Lesní pozemky jsou plochy pokryté lesními stromy nebo keři a lesní školky na lesní půdě pro nekomerční účely (sloužící pro vlastní potřeby zemědělského podniku). Je zahrnuta i výměra zemědělské půdy zalesněné.

Ostatní plochy jsou plochy patřící zemědělskému podniku zabrané budovami, hospodářskými dvory, cestami, účelovými komunikacemi, parkovacími, manipulačními a skladovými plochami a také parky a stromořadí. Jsou zahrnuty i pozemky, na nichž jsou rybníky, vodní toky, vodní nádrže atd. patřící zemědělskému podniku.

Tab. 11. Bilance půdy

Tabulka udává výměru obhospodařované zemědělské půdy v ha na 2 desetinná místa. Vlastnictví k nemovitostem je podle katastrálního zákona č. 265/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, evidováno zápisem vlastnického práva v katastru nemovitostí, případně podpůrně (kupní nebo darovací smlouvou včetně návrhu na vklad práva k nemovitosti do katastru nemovitostí, nebo potvrzením o nabytí dědictví, nebo rozhodnutím pozemkového úřadu o restitučním řízení podle zákona č. 229/1991 Sb., o půdě). Za pronájem považujeme výměru, kterou podnik poskytuje na základě písemné nebo ústní dohody podle předem stanovených podmínek jinému hospodáři, za nájem výměru najatou od jiných s obdobnými náležitostmi.

Zemědělská půda je souhrnem druhů pozemků sloužících zemědělskému výrobnímu procesu a tvoří ji následující kultury: orná půda, chmelnice, vinice, zahrady, sady, trvalé travní porosty a ostatní trvalé kultury.

Nevyužívaná zemědělská půda představuje plochy dříve používané jako zemědělská půda, která se dlouhodobě neobdělává z ekonomických, sociálních nebo jiných důvodů a která není již zapojena do systému střídání plodin.

Tab. 12. Zavlažování

Zavlažovatelná plocha je celková maximální plocha obhospodařované zemědělské půdy, kterou by bylo možné v referenčním roce zavlažovat zařízením a množstvím vody, které je v zemědělském podniku obvykle k dispozici.

Zavlažovaná plocha je plocha využívaná k pěstování plodin, která byla skutečně zavlažena alespoň jednou během sledovaného období.

Tab. 13. Zakryté plochy

Plochy, na kterých se plodiny / kultury pěstují po celé období růstu, resp. po jeho převážnou část ve sklenících, fóliovnících nebo pod konstrukcemi s vysokým přístupným ochranným krytem.

Stavby s vysokým přístupným ochranným krytem chrání rostliny / kultury před přímým sluncem, deštěm, větrem, kroupami a zabraňují rychlému odpařování vláhy z půdy. Jedná se o konstrukce opatřené speciálními ochrannými sítěmi nebo fóliemi, umístěné nad trvalými kulturami (sady, vinice).

Plochy pod nízkými a nepřístupnými kryty, prosklenými přenosnými rámy apod. nejsou zahrnuty.

Tab. 14. Obhospodařovaná zemědělská půda hnojená

Minerální hnojiva obsahují deklarované živiny (dusík, oxid fosforečný, oxid draselný) ve formě minerálních látek získaných extrakcí nebo průmyslovým fyzikálním nebo chemickým postupem.

Statková hnojiva živočišného původu vznikají jako vedlejší produkt chovu hospodářských zvířat bez další úpravy. Za úpravu se nepovažují přirozené procesy přeměn při skladování, mechanická separace kejdy, přidávání látek snižujících ztráty nebo zlepšujících účinnost živin. Zahrnují hnůj, kejdu, močůvku a další statková hnojiva (např. suchý drůbeží trus z chovů bez podestýlky, hnojůvku, výkaly a moč hospodářských zvířat při pastvě nebo pobytu zvířat na zemědělské půdě).

Tab. 15. Statková hnojiva

Vyvezenými statkovými hnojivy se rozumí hnojiva prodaná, bezúplatně vyměněná nebo odvezená ze zemědělského podniku z jiných důvodů. Jsou určená k přímému použití jako hnojivo nebo pro průmyslové zpracování. Zahrnuje rovněž statková hnojiva použitá na výrobu energie, pokud je digestát z bioplynové stanice následně využit zemědělským podnikem ke hnojení.

Dovezenými statkovými hnojivy se rozumí hnojiva nakoupená nebo bezúplatně vyměněná nebo jinak získaná zemědělským podnikem zvenčí. Jsou určená k přímému použití jako hnojivo nebo pro průmyslové zpracování. Zahrnuje rovněž statková hnojiva použitá na výrobu energie, pokud je digestát z bioplynové stanice následně využit zemědělským podnikem ke hnojení.

Organická hnojiva, pomocné hnojivé látky a kaly vyrobené v podniku, nakoupené nebo bezúplatně vyměněné, použité v podniku zahrnují komposty, vermikomposty, digestát, melasové výpalky, statková hnojiva rostlinného původu, technologickou vodu a upravené kaly čistíren odpadních vod. Nejsou zahrnuta statková hnojiva živočišného původu.

Tab. 16. Spotřeba statkových hnojiv podle typu aplikace

Plošný rozstřik / rozmetání: Hnojiva jsou aplikována na povrchu půdy nebo rostlin bez použití technik pásové aplikace nebo injektáže a následně s časovou prodlevou zapravena do půdy.

Pásová aplikace: Močůvka nebo kejda se aplikuje v paralelních pásech (mezi nimiž se statkové hnojivo neaplikuje) s použitím pásového aplikátoru močůvky připojeného za cisternu nebo traktor tak, aby docházelo k rozstřikování tekuté močůvky nebo kejdy nad zemí.

Injektáž: Aplikace močůvky či kejdy do štěrbin vyhloubených do půdy o různé hloubce podle typu aplikátoru (radličkový, talířový, kotoučový atd.).

Tab. 17. Využití skladovacích zařízení statkových hnojiv živočišného původu

Na pevném hnojišti jsou tuhá statková hnojiva uskladněná obvykle po dobu několika měsíců a to na zpevněné ploše, částečně nebo zcela ohraničené.

Na pevném kompostovišti jsou tuhá statková hnojiva uskladněná na ohraničených kompostovacích hromadách, které jsou provzdušňovány a/nebo promíchávány.

Tab. 18. Kapacita skladovacích zařízení

Kapacita zařízení ke skladování statkových hnojiv je definována jako počet měsíců, během nichž může být hnojivo vyprodukované v zemědělském podniku uskladněno ve skladovacím zařízení, aniž by hrozilo jeho přeplnění a aniž by bylo příležitostně vyprázdněno.

Tab. 19. Stavy hospodářských zvířat

V tabulce jsou uvedeny počty užitkových hospodářských zvířat, která jsou v den zjišťování v bezprostředním vlastnictví nebo držení podniku. V případě, že jsou hospodářská zvířata v den zjišťování vyskladněna, je uveden jejich obvyklý počet. Hospodářská zvířata, která se nevyužívají pro produkci ani k aktivitám tvořícím zisk, tj. slouží pouze pro zájmovou činnost, nejsou zahrnuta.

Dojené krávy jsou krávy chované výlučně nebo převážně pro produkci mléka určeného k lidské spotřebě nebo ke zpracování na mléčné výrobky.

Do ostatní drůbeže jsou zahrnuty perličky, křepelky, bažanti a holubi chovaní pro produkci masa.

Tab. 22. Hospodářská zvířata na pastvě

Výběhový dvůr je ohrazená plocha pokrytá betonem, holou půdou nebo trávou, na kterou mají hospodářská zvířata přístup z ustájovacích prostor a během dne se mohou mezi ní a ustájovacími prostorami volně pohybovat. Může být vybaven napájecím nebo krmným zařízením.

Tab. 24. Ustájení hospodářských zvířat

Mezi jiné typy ustájení pro kategorii hospodářských zvířat „skot kromě dojených krav“ patří např. individuální nebo skupinové boxy pro telata.

Tab. 27. Výskyt bezpečnostní dokumentace

V bezpečnostní dokumentaci jsou definována opatření, postupy a procedury týkající se bezpečnosti práce a ochrany zdraví na pracovišti s cílem minimalizovat rizika plynoucí z výkonu práce v zemědělském podniku.

Bezpečnostní dokumentace obvykle zahrnuje informace o způsobech a periodicitě školení zaměstnanců ohledně jejich povinností souvisejících s bezpečným používáním strojů a nakládáním s hnojivy v rostlinné výrobě, o bezpečnostních opatřeních při krmení, ošetřování a manipulaci s hospodářskými zvířaty, o hodnocení bezpečnostních opatření v podniku, jsou zde plány na aktualizaci bezpečnostních dokumentů pro jednotlivý druh výroby apod.

4 Souhrnná informace o zemědělských subjektech v roce 2020

Předkládané výstupy z Integrovaného šetření v zemědělství reprezentují údaje za 28 909 zemědělských subjektů (24 648 subjektů fyzických osob a 4 261 právnických osob) naplňujících stanovené prahové hodnoty pro rok 2020.

Tab. 1 Zemědělské subjekty v letech 2000 a 2020[5)]

Subjekty	Ukazatel	2000	2020	Index (%) 2020/2000
Zemědělské subjekty celkem	Počet	39 082	28 909	74,0
	Obhospodařovaná zem. půda (ha)	3 623 929	3 493 609	96,4
	Průměrná výměra (ha)	93	121	130,3
	Pracující celkem (osoby)	241 743	176 815	73,1
	Pracující celkem (AWU)	174 262	95 372	54,7
fyzické osoby	Počet	36 198	24 648	68,1
	Obhospodařovaná zem. půda (ha)	943 182	1 042 605	110,5
	Průměrná výměra (ha)	26	42	162,3
	Pracující celkem (osoby)	81 359	61 815	76,0
	Pracující celkem (AWU)	45 887	30 205	65,8
právnické osoby	Počet	2 884	4 261	147,7
	Obhospodařovaná zem. půda (ha)	2 680 746	2 451 004	91,4
	Průměrná výměra (ha)	930	575	61,9
	Pracující celkem (osoby)	160 384	115 000	71,7
	Pracující celkem (AWU)	128 375	65 167	50,8

Ve srovnání s rokem 2000 se počet zemědělských subjektů snížil o více než čtvrtinu (−26,0 %). Téměř o polovinu vzrostl počet subjektů právnických osob (+47,7 %), zejména společností s ručením omezeným (+112,8 %), výrazně se snížil počet družstev (−33,7 %). Počet subjektů fyzických osob se snížil téměř o třetinu (−31,9 %).

Zemědělské subjekty v roce 2020 obhospodařovaly 3 494 tis. ha zemědělské půdy, tj. 44,3 % rozlohy České republiky, v roce 2000 to bylo 46,0 %; během 20 let se plocha obhospodařované zemědělské půdy snížila o 130 tis. ha. Došlo k přesunům zemědělské půdy mezi subjekty fyzických a právnických osob; od roku 2000 se na straně subjektů fyzických osob výměra zemědělské půdy o 10,5 % navýšila, zatímco subjektům právnických osob 8,6 % výměry ubylo. Nejvyšší úbytek půdy zaznamenala družstva (−40,8 %). Subjekty fyzických osob v roce 2020 hospodařily na 29,8 % z celkové výměry zemědělské půdy, v roce 2000 to bylo 26,0 %.

K významným změnám došlo ve vlastnických vztazích k půdě. Zatímco v roce 2000 subjekty hospodařily téměř výhradně na půdě pronajaté (92,0 %), v roce 2020 vlastnily již 27,3 % celkové výměry zemědělské půdy. Subjektům fyzických osob v roce 2000 patřila čtvrtina zemědělské půdy (27,1 %), v roce 2020 již téměř polovina (44,8 %). U subjektů právnických osob se podíl vlastní půdy v období 2000–2020 zvýšil ze 1,3 % na 19,8 %.

Průměrná výměra zemědělského subjektu v roce 2020 činila 121 ha. V letech 2000–2020 došlo u subjektů fyzických osob k nárůstu jejich průměrné výměry o 16 ha na 42 ha (+62,3 %), u osob právnických k poklesu o 355 ha na 575 ha (−38,1 %).

[5)] Výsledky ze šetření konaného v roce 2000 byly přepočteny podle stanovených prahových hodnot pro Integrované šetření v zemědělství 2020.

Počet pracujících v zemědělství se za období 2000 – 2020 snížil celkem o 65 tis. na 177 tis. osob (−26,9 %), pokles pracujících přepočtených na plně zaměstnané byl ještě výraznější, o 79 tis. na 95 tis. AWU (−45,3 %). K úbytku pracujících došlo jak v podnicích fyzických osob (−20 tis. osob), tak v podnicích právnických osob (−45 tis. osob). Počet nepravidelně zaměstnaných pracujících na dohodu o provedení práce nebo pracovní činnosti v roce 2020 vzrostl; v subjektech fyzických osob sice došlo k poklesu (−3,5 tis. osob), ale v subjektech právnických osob naopak k nárůstu (+11,5 tis. osob).

5 Seznam zkratek

ALI	*Agricultural Labour Input*; vstup pracovní síly do zemědělství vyjádřený hodnotou AWU
AWU	*Annual Work Unit*; roční pracovní jednotka vyjadřující 1 800 hodin odpracovaných za rok
CCM	*Corn-Cob-Mix*; silážovaná drť směsi palic kukuřice s vřeteny bez listenů
CZ-NACE	*Statistical Classification of Economic Activities*; Klasifikace ekonomických činností
DJ	dobytčí jednotka
EHS	Evropské hospodářské společenství
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
EUROSTAT	Statistický úřad Evropských společenství
CHOP	chráněné označení původu
CHZO	chráněné zeměpisné označení